

Izhaja tedensko.
Poština plačana v gotovini.
Uredništvo: Narodni dom,
Tajništvo Narodno-socialistične stranke. Telef. št. 77.
Inserati po dogovoru.

NOVA PRAVDA

Posamezna številka stane K 1.50.
Upravništvo: Ljubljana, Gra-
dišče 7, levo. Telefon št. 77.
Naročnina: Mesečno 6 kron.
Glasilo NSS v Jugoslaviji.

Jugoslavija.

Beograd, 4. aprila 1921.

(Od našega poročevalca.)

Ustavni odbor je končal svoje delo. Sedaj pride ustava pred konstituantno in se bo o njej debatiralo in končno sklepalo. Delo, katero je izvršil ustavni odbor, ne bode imelo trajne vrednosti, ker se v ustavnem odboru ni delalo iz vidika državnih, gospodarskih in narodnih koristi, temveč so krpicali ustavo, kakor bi ustava odgovarjala najbolj strankinim interesom sedaj vladajočih strank to je demokratom in radikalcem. Strankina zagrizenost še nobenemu narodu ni nikdar nič koristila, pač pa je prinesla narodu nepopravljivo škodo. To se bode tudi pri nas ponavljalo. Bodoči tedni bodo pričali o tem. Demokrati listi vriskajo veselja, da se je demokratom posrečilo spraviti v ustavo tudi „kancelarograf“. Ravno v tem se vidi vsa politična kratkovidnost naših svobodomislenskih političnih strank. Naše vodilne svobodomiselnice politične stranke pripravljajo naravnost pot bodoči klerikalni zmagi. Pot, katero hodijo naši demokrati je pot, ki pelje v prepad. — Toda oni to sami hočejo in mi jih ne bomo zadrževali.

Stranke, ki so sklenile v ustavnem odboru ustavni načrt, so se začele sedaj, ko pride otrok njihovega duševnega obzorja, pred plenum konstituantne poskus kujati. Ravno tistim poslancem, ki so prej drli čez vse ovire in ustvarili s to ustavo nekaj, kar ne bode prineslo koristi ne narodu in ne državi, ravno tem poslancem se je začela oglašati vest.

Kakor mi je poročal odlični politik je demokratiška stranka v polnem razsulu. Eden glavnih predstavitev demokratiške stranke Draškovič, ki je sedaj minister notranjih zadev bode, kakor je izjavil 15. t. m. nepreklicno odstopil. Demokratiške in vladne vesti, pravijo, da je Draškovič bolan. Toda

ni vemo, da je to samo izgovor. Resnica pa je, da Draškovič odstopi, ker vlada v demokratskem klubu velikanska nezadovoljnost in to največ radi vladnega ustavnega načrta. Posebno radi vprašanja imena države in agrarne reforme. Demokratski klub je svoj čas sklenil, da bode glasoval za ime „Jugoslavija“ potem pa je naenkrat glasoval za ime, kraljevina SHS. Kako žalostno ulogo je igrala demokratska stranka v vprašanju agrarne reforme, to je pa itak dovolj znano. — Podkupovanje Muslimanov itd. Takaka breznačajna politika se mora maščevati in maščuje se hudo, maščuje se tako, da bode stranka razpadla.

Pa tudi v radikalni stranki ni precej v redu.

Ustvarja se nova politična konstelacija. Vrše se celo pogajanja, za vstop dela demokratov v radikalno stranko, na drugi strani hočejo izstopiti iz radikalnega kluba pristaši Protiča. V radikalni klub bi pristopilo desno demokratsko krilo, med tem, ko se hoče levica demokratske stranke pridružiti bolj na levi stoječim strankam. Vsa pogajanja za novo politično konstelacijo, pa se vršijo okoli razpada demokratske stranke. Žalosten konec čaka vsako breznačajnost in v breznačajnosti so bili demokrati mojstri.

Naša zunanja politika.

Poslanci raznih strank nameravajo staviti na ministra za zunanje stvari interpelacijo glede našega zunanje položaja. Menda bo Pašič odgovoril na to interpelacijo jako obširno. Na Pašičev odgovor smo res radovedni. Naša vlada je žela v zunanji politiki poraz za porazom, tako da velja danes v svetu vsaka država več kakor naša. Le čudimo se, da se poslanci naših merodajnih strank tako malo zanimajo za našo zunanjo politiko.

Svetovni pregled.

Ljubljana, 7. aprila 1921.

O Veliki noči se je stožilo bivšemu avstrijskemu cesarju Karolu po cesarskih mesenih loncih in kar čez noč jo je prijadal nazaj. Prišel je na Ogrsko, ker je mislil, da ga bodo

Madžari sprejeli z odprtimi rokami. Madžarska namreč še ni republika. Madžarska se je izrekla za kraljevino. Tako dolgo, da ne najdejo pravega kralja vodi Madžarsko državni upravnik Horthy. Kdo bode madžarski

kralj to se danes še ne ve, Madžari si v tej točki še niso na jasnem.

Stvar seveda ni bila tako nedolžna in smešna kakor bi hoteli, da bi jo videl svet sedaj. Kako se je sklepal pariški mir to smo našim čitateljem že povedali. Povedali smo tudi, da to sploh ni nobeden mir, temveč samo prenešana vojska. Evropa je tako razdrapanjena in razburkana, da ni človeka ki bi vedel izhoda. Velevlasti, ki so zakrivilo to stanje in ki še danes vedrijo in oblačijo, ne znajo kje bi kaj zakrpale, kje kaj razparale, kje kaj odvzele, kje bi kaj pridjale, z eno besedo, cela stavba pariškega mira stoji na pesku in en hud vihar bo lepega dne prekucnil celo barako. Gospodarsko stanje Evrope je postalo opasno in ta opasnost pospešuje socialno gibanje, ki stremi za tem, prenoviti človeški družabni red. Samoobsebi umevno je, da hočejo oni, ki danes vladajo, obdržati to moč kolikor mogoče dolgo. Toda ta moč se krha iz raznih razlogov dan za dnem bolj. Velevlasti imajo vzrokov dovolj, da se tresejo in premišljajo kako bi se izvile iz te zagate v katero so zašle po lastni lumpariji. Razmere v Rusiji, gibanje v Nemčiji in v Avstriji so vse nekaj drugega, samo ne dobro uspevalno sredstvo. In tako je čisto mogoče, da so imele pri povratku Korlna velevlasti svoje prste vmes. Da bi zapustil Korl iz lastnega nagiba udobno življenje v Švici, to niti misliti ni. Bile so na delu gotovo jako močne in uplivne sile, ki so hoteli izrabiti eno karto v svojo korist. Korlna so na Ogrskem jako nemilo sprejeli, narod se sploh ni zanimal za cesarskega gosta in je bil ves čas bivanja Korlna na Ogrskem popolnoma ravnodušen, vesti o navdušenem sprejemu, ki smo jih čitali, so bile navadne bajke, spravljene v svet z gotovimi nameni. Igra s Korlnom se je ponesrečila in kakor vedno se je zgodilo tudi sedaj, da ima tisti, ki je trpel škodo, tudi sramoto. Merodajne velesile so čakale, kaj bode rekel madžarski narod, ker pa narod o Korlnu ni hotel ničesar slišati, so vdarile tudi one po njem. Sedaj ugibajo, katera velesila, da je podpisala Korlna. To se bode sedaj težko zvedelo, ker se dotična velesila ne bode hotela blamirati, drugače seveda bi bilo, ko bi Korlček uspel; tedaj bi gotovo vedeli za katerim grmom da je tičal zajc. V Parizu imajo že dalje

časa takozvani „Circle Franchet d'Esperay“, je to društvo francoskih royalistov, ki se zbira okoli generala Franchet d'Esperay in ki ima gotove zveze z generalom Fochom. To društvo je bilo po princu Sixtu v ozki zvezi z dvorom bivšega cesarja Karla. General Franchet d'Esperay je sporočil Korl-nu, da bode antanta sicer protestirala ako zasede zopet prestol, toda to bo samo protest. Povedal je nadalje, da bodo Čehoslovaška, Jugoslavija in Rumunija tudi energično protestirale, toda do oborožene intervencije ne bode prišlo, tako se je pekljal Korl na Orsko, toda Ogrji so ga odklonili. Kakor smo že povedali, velesile ne vedo kaj bi napravile, da bi prišle iz zagate. Skušajo sedaj to, sedaj drugo, tako so skušile tudi s Korlnom. Ko bi bile napravile pravičen mir, bi vseh teh skrbi ne imele, in Evropa bi šla boljšim časom nasproti, tako pa ne vemo, kaj nas čaka.

Rusija.

Protiboljševiška vstaja je zadušena. Ni bil to prvi pokret, ki se je pojavil na Ruskem proti boljševikom. Našim čitateljem bode še v živem spominu, da so skušali, tako ruski monarhisti kakor antanta na vse mogoče načine zrušiti boljševiško gospodarstvo. Zadnji teh bojevnikov zoper boljševiško Rusijo je bil znani general Wrangel. Od prvega do zadnjega so pogoreli vsi. Boljševiki so se uspešno borili zoper vse protivnike iz buržoazijskega tabora.

Zadnji odpor proti boljševikom pa ni izšel iz buržoazijskih vrst, zadnji pokret proti boljševikom je nastal v lastnih proletarskih vrstah. In to je nekaj popolnoma novega, nekaj kar se še dosedaj ni zgodilo.

Vstajo so vodili delavci in mornarji in ker se sestavljajo delavci in mornarji iz kmetskega stanu, se more reči da so se dvignili delavci in kmeti proti takozvani „delavski in kmetski vladi“. Kronštatski revolucijski komite je bil sestavljen samo iz rdečih mornarjev. Delavci, vojaki in kmeti so šli v boj proti boljševiški vladi z geslom: „Vso moč sovjetom“. Čudno, z ravno istim geslom so zmagali leta 1917 boljševiki na Ruskem in skoraj po treh letih se pojavi odpor zopet z geslom: „Vso moč sovjetom“. Kako to? Lenin, Trotzky in drugi boljševiški voditelji so sčasoma vzeli sovjetom vso moč, tako da sovjeti danes

Podlistek.

Fr. Rojec:

Obupan jezdec.

(Konec.)

Vsekako so bile glavni vzrok njegove obupane obrtnitve v Knaflovi ulici veje ali pravzaprav delavca, ki sta povzročila, da so veje padale na ulico in segale čez sredino. V svojem obupu se najbrž ni mogel pravi čas domisliti, da bi lahko krenil malo v stran na desno in tam nadaljeval svojo pot po Knaflovi ulici. Skoraj gotovo se tudi ni spomnil takrat na to da si morata delavca z napornim delom zunaj v mrazu služiti kruh, ki pa je silno grenak v primeri z njegovim. Vendar zaradi tega nista obupana. Na rokav nimata rokavic, na živutih ne toplih zimskih oblek, a kljub temu stanjuna obraza vedra in videti zadovoljna.

Prekoračil sem Bleiweisovo cesto in zavil na levo proti veliki rumeni hiši, ki ponosno stoji na vogalu s kamnito in železno ograjo kakor kak grad. Visoko gori na zidu sta dve sliki, v isti višini na vogalu nižje pod slikama je še nekaj manjših slikarskih okra-

skov; to dela stavbo še bolj častitljivo.

Stopil sem v odprto vežo in počasi stopal kvišku po gladkih in svetlih stopnicah preiščujoč, kakšni velikanski razločki so med človeškimi stanovi in kako lahko žive nekateri ljudje v Ljubljani še tudi v sedanjih letih stisk in nadlog. Ali prišli so nepričakovano v nekatere dežele vse drugačni časi, kakor so bili še nedavni. Tam se tudi stanovi čudovito hitro izpreminjajo.

Ako bi v Moskvi prijahal gospodski človek do delavcev, ki bi obžagovali drevesa, in bi jim ne mogel pokazati znaka kakega sovjetskega komisarja, takoj bi moral stopiti s konja in zamenjati svojo ulogo z delavcem. Če bi se mojemu obupanemu znancu na konju kaj tekega pripetilo, joj, kako obupan bi bil šele potem! Toda v Ljubljani je zlata jugoslovanska svoboda, a o ruskih bajnih presedlatvah tudi tukaj ni varno sanjati!

Hitro sem izvršil svoj posel. Odhajal sem, od koder sem bil prišel. Oči so me zopet opozorile na hišo. — Kakšen krasen in udoben človeški dom je to! Hodniki so visoki, svetli ter okrašeni s slikami, kipi, preprogami, z zelenimi drevesci in s cvetlicami v umetniških majolčnih posodah,

kakor v kakem pravljicnem gradu. Ako so že hodniki opremljeni tako sijajno, kako razkošna mora biti šele oprava sob! Takih in še krasnejših stanovanj pa je še mnogo v Ljubljani. Vendar dvomim, da so imenitni stanovalci dobre volje in zadovoljni s svojimi razmerami. Mnogi se razburjajo, kregajo in omedlevajo ob vsaki nezadostni neprijetnosti, se jeze in neprestano zabavljajo čez ves svet. Naj bi sami angeli prifrčali iz nebes ter jim stregli z vsemi najslajšimi zemeljskimi in nebeškimi sladkostmi, pa bi jih ne mogli zadovoljiti popolnoma!

Začelo se mi je nekaj gibati v prsih in spoznal sem, da se mi oživljajo spomini na lastne nadloge, ki me že od mladih nog preganjajo po svetu in na moje sedanje stanovanje, ki je tako, da še svojih prirodnih zbirke ne morem shraniti v njem. Potlačil in potlačil sem te spomine, češ, da jim hočem dati zaželjenega duška ob drugi ugodnejši priliki!

Stopil sem iz hiše zopet na prosto. Zelen vrtič, nasajen s cvetlicami, cipresami, lepoticijim drevčjem in smrekami ter preprežen z gladkimi belimi stezicami, se razprostira pred vhodom hiše in okrog nje. Sedaj je vrtič pač še premalo zaraščen, a čez nekaj let postane najdivnejši prirodni

prostorček poleg ponosnega meščanskega doma. Kaka neprecenljiva sreča je tak vrtič v mestu, to ve najbolje oni, ki biva v zaduhlem, vlažnem in temotnem mestnem stanovanju in nima lastne zemlje niti za grob!

Morebiti tudi jezdec v Knaflovi ulici biva v lepi vili ali celo v velikem gradu med bujnimi sadnimi vrtovi, travniki, poljanami in gozdovi. Sreča mu sama poklada v naročje svoje drobte, da se mu še pripogibati ni treba za njimi; a kdo ve, če je on zadovoljen s svojo usodo. Ceniti ne zna svojih življenjskih udobnosti, ker si jih ni sam pridobil z delom in trpljenjem. Zato se najbrže tudi doma repenči in obupava zaradi vsake malenkosti. Radoveden sem vsekako, od kod je prijahal, kam je bil namenjen in kakšen je njegov poklic.

Nič manj nisem radoveden, kje imata svoje bivališče delavca. Morda visoko med podstrešnimi tramovi ali globoko v kleti, morda v železniškem vozu ali celo na skednju.

Poznam siromašno begunsko družino, ki stanuje kar na skednju poleti in pozimi. Oče hodi čez dan na delo, a mati oskrbuje otroke in kuha po cigansko na dvorišču ob hlevnem zidu. Manjši otroci še hodijo v šolo, starejši pa tudi delajo, kadar dobe primerno

nimajo ničesar odločevati. Nastala je sčasoma na Ruskem vsemogočna birokracija, ki terorizira delavno ljudstvo do skrajnosti. Ta birokracija skupno z boljševiški voditelji enostavno poveljuje, vse drugo pa mora molčati, kdor ne molči, s tem se napravi kratak proces ter se ga kratkoma ustrelji. Kaj tacega ruski delavci in kmetje od revolucije niso pričakovali. To trpljenje jim je postalo nezno in so se uprli. Bil je to, kakor smo že povedali, prvi upor. Leninu se je posrečilo, da ga je udušil. In ta upor ni bil takó nedolžen in ne tako nenevaren kakor to razglasa boljševiška vlada.

Dober računar kakor je bil Lenin je to uvidel, ter je ubral na 10. kongresu ruske komunistične stranke povsem druge strune, kakor jih je imel navado do sedaj ubirati. V Kronštatu, je rekel Lenin se je opazilo sodelovanje različnih elementov, ki ako se jih primerja z boljševiki, stojijo ali na desni ali na levi te stranke, ki pa so razum demokratičnih zahtev, zahtevali tudi prosto trgovino in so se postavili proti diktaturi proletarijata. Lenin vidi ravno v zadnji vstaji najopasnjšo nevarnost proletarski diktaturi. Da se ta nevarnost odvrne hoče Lenin upeljati povsem druge metode, kakor so bile sedaj v boljševiški Rusiji v navadi. Kot nujno potrebno bode uvedel Lenin v Rusiji prosto trgovino, ker je drugače nemogoče pre-

skrbeti mestam potrebne živežne potrebe. Komunistični sistem o izmenjavi gospodarskih dobrin se ni obnesel, ne le da se ni obnesel, temveč grozi uničiti ravno ta komunistični sistem celo boljševiško državo. Toda Lenin noče podleči, on hoče ostati na vladi in rajši daje koncesije in zopet upelje kapitalistično narodno gospodarstvo in bije tako sam sebi v obraz, samo iz enega razloga, da obdrži vlado v svojih rokah. V boljševiški Rusiji se upelje prosta trgovina, to je ena posledica zadnje ruske vstaje.

Druga posledica zadnje vstaje je, da se bodo razpisale volive za sov-jete, ki jih boljševiška birokracija in boljševiški voditelji že dalje kakor eno leto zavlakujejo. Ljudstvo se mora znova pritegniti k vladi je rekel Lenin. Prav pametno, toda do te pameti je prišel Lenin še le po veliki in krvavi vstaji.

Kako misli Lenin izpolniti vse obljube, ki jih je dal na tem kongresu bomo videli.

Zanima nas pri celi stvari nekaj drugega. Zadnji dogodki v Rusiji nam jasno kažejo, da bi bilo boljševiške vlade kmalu konec, ko bi se druge države ne umešavale vedno in vedno v ruske razmere. Boljševizem živi samo radi tega, ker se ga od tuje strani v enomer napada. Rusi so boljševizma siti do grla, toda še bolj siti so antantne pravice in kulture.

Slovenija.

Ljubljana, 7. aprila 1921.

Ze opetovano smo povedali naše stališče o takozvani državni nevarnosti. Ponavljamo tudi danes, da so edini krivci, da se dogajajo tu in tam obžalovanja vredni dogodki, naše vladajoče stranke, ki po dveh in pol letih niso bile v stanju, da bi napravile upravo, ki bi vsaj za silo funkcionirala. Večne ministrske krize, boj za moč poedinih strank, to vse je razdrapalo naše državne temelje in polagoma se kažejo posledice. „Slovenski Narod“ z dne 1. aprila 1921. zopet enkrat milo ječi o državni nevarnosti gotovih elementov in zastoka:

„Zoper to propagando bi se morala zasnovati smotrna protiakcija, ki bi se je v prvi vrsti moralo udeleževati naše učiteljstvo, uradništvo in orožništvo kot krepka obrana naše državne in narodne misli. Ti faktorji bi naj med ljudstvom v besedi in dejanju širili razumevanje in navdušenje za našo narodno državo, proti kateri so se, kakor je očividno, zarotili vsi reakcionarni elementi. Nadejamo se, da ne bo ostal naš apel na naše narodne uradnike, učitelje in orožnike brez odziva in brez razumevanja. Ti faktorji, ki tvorijo hrbtenico vsaki državi, ne

smemo več stati apatično in ravnodušno ob strani, ko izpodkopavajo notranji sovražniki v zvezi z zunanjim sovragom temelje naši državni zgradbi.“

Da gospoda okoli državnih strank. Uradniki in učitelji so napravili svojo dolžnost. Žrtvovali so vse za državni ideal in bodo to delali tudi v bodočnosti. Morebiti se je tu ali tam zgodilo, da je usahnilo pri tem ali drugemu idealno navdušenje in ako se je to zgodilo, se je zgodilo zaradi korupcije, ki ste jo vpeljali v vrste teh državnih stanov ravno vi gospodje od takozvanih državnih strank. Dobro nam je še v spominu, ko je pisal uplivi voditelj slovenske politične stranke pred volitvami v konstituanto ravno v „Slov. Narodu“ članek, da bode on poznal le pripadnike njegove stranke. In to se danes de facto dela. V uradniške in učiteljske vrste se je zanesel političen boj. Nič več ne velja pridnost, nič več se ne spoštuje sposobnost, le politična pripadnost daje spričevalo za podelitev boljnih mest in za napredovanje. Ti faktorji, ki tvorijo hrbtenico vsaki državi, te faktorje kujonirajo naše politične stranke, vsaka po svoje, s temi faktorji delajo kakor se dela navadno s sravniki v

otroškem vrtcu. Kako hočete imeti krepke uradnike, neustrašene učitelje, ko jim pa lomite dan na dan hrbtenico. Vsaka lumparija se maščuje, toda najhujše se bode maščevala lumparija, ki so jo delale ves čas po preobratu naša liberalna, klerikalna in socialdemokratska stranka z našim uradništvom in učiteljstvom. Uradništvo in učiteljstvo bo storilo svojo dolžnost ono bo umevalo državne interese povsod in vsikdar, toda ti državni interesi se daleko razlikujejo od interesov naših državnih političnih strank, to naj si zapomnijo demokratska in ljudska, kakor tudi socialdemokratska stranka enkrat za vselej.

Narodnost slovenskega kapitalizma.

Strokovna organizacija bančnih uradnikov je svoj čas sklenila z bankami za bančne uradnike 6urni delavnik. Pretečeni teden pa so banke kar naenkrat zahtevale, da morajo uradniki delati 7 ur. Kdor se tej zahtevi ni uklonil je bil takoj odpuščen. Bančni uradniki, pa so rekli, da hočejo delati na dan 7 ur, toda sedma ura mora biti darovana državi, tako od uradnikov kakor od bančnih zavodov. Banke na to sploh niso odgovorile. Ubogi uradniki so bili prapravljeni delati vsaki dan eno uro za državo, milijonarji pa so to odklonili. Milijonarji nočejo državi ničesar dati, oni hočejo imeti od države samo profit.

Kaj je bogatašem in bankam za državo, njim je za denar, pa naj si bode država potem kakoršna hoče. In ti naši milijonarji so v ozki zvezi z našimi merodajnimi političnimi strankami, sedaj si lahko predstavljamo v kakih rokah je naša država in zakaj da nikamor ne moremo. In pri takih razmerah imajo naši meščanski listi drznost, da apelirajo na lojalnost uradništva in učiteljstva. Pojte k bankam in milijonarjem in podučujte te ljudi, ki raje zaprejo svoje banke, kakor da bi žrtvovali le eno uro dnevno državi.

Zbogom proletarci in hvala vam, da ste me spravili tako daleč, bi lahko zaklical Tone Kristan, toda Tone ne bode rekel tako, ker on zahvale ne pozna. „Jutro“ poroča: „Kristan imenovan za upravnika v Baranji. Beograd, 6. aprila. (Izv.) Finančno ekonomski komite je danes končno odločil, da postavi za upravnika Friderikovich latifundij posl. Antona Kristana, ki bo še tekom tega meseca podal ostavko kot poslanec in odptval v Baranjo, da prevzame svoje mesto. Kristan je na podlagi pogodbe nastavljen za tri leta. Na njegovo poslansko mesto pride strokovni tajnik Tokan iz Ljubljane.“ Tone Kristan torej zapusti proletarce in gre med velekapitaliste. Pa naj še kdo reče, da voditelji socialdemokratske stranke ne znajo skrbeti za svoje osebe. Delavci, spomnite se, kako je

vas „farbala“ socialdemokratska stranka, kakšen voditelj, taka je stranka. Delavci, zapomnite si, da ste s tem, da ste volili pri zadnjih volitvah socialdemokratsko stranko, podpirali velekapitalizem.

Naš list.

Majhen in skromen je naš list po obliki, majhna in skromna so sredstva, ki so nam na razpolago. Za nami ne stoji nobena banka, v našo blagajno ne prihajajo darovi bogatašev, bilo bi to tudi nemogoče, ker mi ne zstopamo interese bank, bogatašev, verižnikov i. t. d. Mi zastopamo edino le interese slovenskega delavnega ljudstva. Naši dohodki izvirajo edino le iz naročnine. Naš boj je svet boj, ker je to boj za pravico tistih, ki so teptani in prezirani.

Enkrat na teden izhaja naš list. Poglejte naše nasprotnike, koliko imajo dnevnikov, koliko drugega tiska in roko na srce ali ne podpirate tudi vi dnevno nasprotno časopisje. Vsak kdor kupuje ali naročuje meščansko časopisje, pljuje v lastno skledo. Prvič podpira gmotno tisk meščan. strank, drugič pusti, da zastuplja to časopisje njega in njegovo družino. Ali mislite, da darujejo banke, bogataši in verižniki zastoj milijone v blagajne meščanskih listov? Ne, banke, bogataši in verižniki ne dajo nič zastoj, oni vedo, da bode časopisje, ki ga podpirajo pisalo tako, da bodo oni imeli od tega pisanja tisoče in tisoče obresti. In to delavno ljudstvo se podpira tako časopisje, da jo zastuplja in mu ne pusti videti resnice. Proč iz vaših stanovanj z vsemi meščanskimi in socialdemokratskimi časopisi. Ne pljuvajte v lastno skledo. Izgovor, da hočete izvedeti iz dnevnikov dogodke in novice ne velja. Naročajte vaš list „Novo Pravo“, podpirajte vaš list tako kakor podpirate vam sovražne liste in „Nova Pravda“ bo izhajala v kratkem času v taki obliki in s tako vsebino, da boste lahko pogrešali vse druge časopise.

Predvsem pa darujte pri vsaki priliki za naš

tiskovni sklad.

Ko bi dal vsak naš pristaš in telč je veliko, vsaj 20 kron za tiskovni sklad, koliko bi bilo s tem našemu svetu boju pomagano. Bolj, da bode podpirali naš list tem izdatnejši bo naš boj proti krivicam, ki se nam godijo: Banke, bogataši in verižniki ne podarjajo zastoj milijone časopisju, ki zastopa njihove interese. Bodite uverjeni, da tudi vaši darovi ne bodo zastoj, imeli boste od vaše požrtvovalnosti lepe dobičke. Doživeli boste pravico.

Kočevsje. Gospodje pri rudniku mislijo, da je vsak, ki se poteguje za

delo. Strašno je življenje, grozno je trpljenje te družine. Vendar ne obupava. Vsi so udani v svojo usodo ter delajo in delajo, da si prislužijo najpotrebnejše za življenje.

Delavec je kakor stroj. Dela od jutra do večera in večkrat tudi ponoči. Delo ga preživlja. Delavčovo delo pa tudi prehranjuje številne stanovce, ki ne delajo ničesar. Zato vsakega delavca jako čislam in sočustvujem z njim. Delavec mi je najbližji brat po trpljenju. Čim revnejše oblečenega človeka srečam, tem raje in sočutnejše pogledam v njegov izmučeni obraz. Iz globokih zarez na obrazu berem njegovo žalostno zgodovino.

Kakšna čustva pa navdajajo moje srce, kadar vidim pomehkuženega jezdeca, to izhaja že iz spredaj povedanega. Iz čustev se dvigajo tem primerne misli ter se razpletajo tja v neskončno sivo daljavo, od koder se mi vračajo s čisto jasnimi podobami. Iz teh snovi bi lahko napisal zanimivo zgodbo za celo knjigo. Toda, ker upam, da Jugoslavija nima mnogo takih žalostnih junakov, kakršnega sem zdaj prvič v svojem življenju srečal v Knaflovi ulici, sem se omejil le na najkrajše podatke o njem. Te pa sem tukaj napisal v večem spomin na sedanje izvanredne in še vedno hude čase.

Po svetu.

Leopold Wölfling nastopil v kabaretu. Bivši avstrijski nadvojvoda Leopold Ferdinand je igral 29. marca 1921 v enem najbolj znanih berlinskih kabaretov. Za ta Wölflingov nastop se je spisala posebna igra. V tej igri predstavlja Leopold Wölfling samega sebe. Naslov te igre je: „Visokost se vrača“. Dejanje se vrši v javni hiši, „posestnica“ te javne hiše pa je nekdanja grofinja. Lastnica te javne hiše sedi s svojimi „damami“ v salonu. Napove se obisk nadvojvode Leopolda Ferdinanda. V naglici nauči „dame“ dvorni poklon in že vstopi nadvojvoda. Leopold Wölfling je postal sivolas in star. V igri nosi belo z zlatom obšito admiralsko uniformo ter se imenuje admiral republike Honduras, kajti on pove, da pride iz Honduras, kjer poseduje hišo. Leopold Wölfling nima igralskega talenta. Radi tega se je spisala za njega posebna vloga, v kateri nima veliko govoriti ter se ga je naučilo nekaj kretanj, katere izvaja diletantično. Cel nastop Leopolda Wölflinga zasleduje le smoter privedi bivšega nadvojvoda na oder kabareta in to celo v igri, ko je dejanje se vrši v javni hiši. Igra konča s tem, da se vrne nadvojvoda

v Honduras ter da vzame s seboj posestnico javne hiše, bivšo grofinjo. Zdelo se je, da so bili gledalci o nastopu Leopolda Wölflinga neprijetno dirnjeni. H koncu se je pokazala opozicija, ki jo je pa udušilo močno ploskanje. Drugi dan je govoril z Leopoldom Wölflingom znani igravec in kabaretist Paul Morgan. Na vprašanje zakaj je igral v kabaretu, je odgovoril Leopold Wölfling: „Kot vpokojeni admiral dobivam mesečno 3000 kron pokojnine, to je celih 210 mark. Ali mislite, da morem od tega dohodka živeti? Premoženja nimam. Do sedaj sem živel od pisateljstva. Toda to ne gre več dalje. Knjiga v kateri sem podal moje spomine je gotova, toda zalagatelj zavlačuje izdajo. Jaz ne morem dalje čakati. Na vprašanje kaj bo rekla njegova družina je odgovoril: „Moja družina? Ta ima gotovo druge skrbi. Podari mi nihče nič. Jaz bi se tudi ne pustil ničesar podariti. In končno saj nisem napravil nič nečastnega. Jaz vem, da je veliko ljudi, ki sklepajo radi mojega dejanja z rokama, toda je-li to tak zločin, da skušam prvokrat v mojem življenju izrabiti mojo takozvano modro kri, da morem živeti?“

Tragedija v kavarni. Na Calle Alcalá v Madridu se je podrl strop

kavarne „Zlati lev“ in pokopal veliko gostov. Med drugimi sta bila težko ranjena dva zdravnik. Mrtev pa je ostal general Ruiz.

Najstarejše drevo na svetu se nahaja na otoku Ceylon. Starost tega drevesa cenijo na 2200 let ter trdijo, da je pod njim počival veliki Buda.

Ruski vojni vjetniki v Franciji. Čičerin je predal francoskemu zunanjemu ministrstvu noto glede zadrževanja ruskih vojnih ujetnikov, ki se nahajajo v različnih taboriščih na Francoskem in v zaporih v severni Afriki in na Balkanu. Sovjetska vlada je zagrozila, da bode v slučaju ako misli Francija ruske vojake še dalje časa zadrževati, porabila vsa sredstva, pa tudi silo, da tako izsili povratek ujetih Rusov v domovino.

Na Dunaju ne bo več godbe. Zveza posestnikov zabavišč je enoglasno sklenila, da bode z 2. aprilom 1921 odpovedala vse pogodbe z godbami, ki predvajajo godbo v njenih obratih, tako da od 1. maja dalje ne bode igrala v njenih podjetjih nobena godba več. Vzrok temu koraku je znatno zvišanje veseličnega davka.

Dolžnost naših somišljenikov je, da poročajo važne dogodke in novice, hitro in povsem resnično „Novi Pravdi“.

delavske koristi, komunist. Zato menimo, da bodo tudi proti nam uporabljali znano vladno odredbo. Pa se presneto motijo; mi jim ne pojdemo na lim. Z vso silo bi nas radi napravili za komuniste razni nemčurji, da bi nas potem lahko z vladno pomočjo preganjali in sebe krili. Zato jim danes povemo, da smo narodni socialisti, iz katerih ne bode te skovali komunistov. In mi se zavedamo, da koristimo naši državi, ako pobijamo vaše in Vaše čifutske družbe delovanje. Na naši zemlji Nemeč, tudi v internacionalnem plašču skrit, ne bode več gospodaril.

Kočevje. Priprave za občinske volitve so se že pričele. Pričakovati je precej ostre volilne borbe. — Upamo upravičeno, da si bode delavska razsodnost izvojevala popoln uspeh. Da izpodbijemo vse neumne govornice, ugovorimo za danes le toliko, da nastopi NSS v Kočevju samostojno z lastno listo in da so vesti o kompromisu z meščanskimi strankami le prazna farbarija.

Kočevje. Socijalni demokrati so že določili novega župana — Pavlička. Hudomušneži pa pravijo, da bode prevzel županske posle dne 1. aprila 1922. — Dober 1. april.

Kočevje. — Naša, hitro se razvijajoča stranka bode posebno socijalnim demokratom v oči. Ker proti nam ne morejo nastopiti drugače, se poslužujejo laži. Kot tolažbo svojim „žalujčim preostalim“ sporočajo lažnjive vesti o naših neuspehih v drugih krajih, končno pa jih tolažijo češ, nič se ne bojte, saj bodo narodni socijalci vsi naenkrat k nam pristopili in potem bo zopet vse dobro. Kako ste

vendar neumni in zlobni. Se podgane v pravem času zapuste potapljačo ladjo, mi pa naj bi lezli na vaš krov, ki je itak že pod vodo. Seveda na ljubo Pavličku in drugim enakim nemčurjskim kapitalističnim socijalistom. Le pomirite se! Mi od svojega programa ne odstopimo niti za las, ker smo spoznali da je isti edino sredstvo, da se rešimo internacionalnega kapitalizma, kateremu bi vi nas zopet radi za-sužnili.

Sevnica. Če je gospodar napaden zalaja pes. Tako približno se mi je zdelo, ko sem dobil slučajno „Delavca“ v roke in čital iz Sevnice odgovor na dopis priobčen v šte. 9. „Nove Prave“. Nevenljivih zaslug si je stekel „Delavec“ z notico, ki brani napadane Winkleje, večkratne milijonarje in nekdanje širitelje pangermanistične ideje v našem slovenskem Posavju, one Winkleje, ki slovenskega delavca niso drugače imenovali, kakor „windischer Hund“ v časih, ki se niso daleč za nami. Nacijonalizacija, zakaj ne socijalizacija? Dopisnik menda misli, da ne razločujemo pojmov. Glede tega naj ostane miren. Od naše strani se je zahtevalo oboje, vedno in vedno in ob vsaki priliki. Kje je železna metla, ki bi pometla v sevnjski koptni tovarni? Po dveh in pol letih našega osvobojenja se tam nemškutari še vse križem, čemu potem naredba o uradnem jeziku, narodno čutečim v zasmeh. Pisec „Delavčevih“ vrstic ni noben socijalni demokrat, ampak plačan Winklejev podrepnik. Ne bomo molčali, Avgijev hlev mora biti prej ali slej očiščen.

mogovna podjetja, ki delajo z izgubami. Tako bi se odpravila brezposelnost, ki je ravno v premogovni industriji naravnost strašna.

Trgovinski minister je zahteve Zveze premogarjev odklonil ker je nemogoče, da bi država prispevala kakršnekoli dodatke.

Nato je odgovoril v imenu Zveze premogarjev Smith, ki je vladni naznanil, da je Zveza premogarjev sklenila, odpoklicati 31. marca 1921 ob polnoči vse delavce, strojnike in pomožne delavce iz premogokopov.

V času ko je primanjkovalo na svetu premoga je rasel angleški premog v ceni in delavci premogariji so imeli še precej zadovoljive mezde. Od približno pol leta sem, pa se je dvignila produkcija premoga v taki meri, da je premog začel preostajati. To je bil vzrok velike stavke premogarjev v jeseni. Tedaj so se delavcem zvišale mezde pod pogojem da zvišajo produkcijo. Rastoča produkcija premoga pa je postala usodepolna, ker se za ves producirani premog ni našlo odjemalcev. Posledica tega je bila, da so premogovna podjetja odpustila nad 60.000 delavcev. Cene premoga pa so padale. Posestniki premogokopov pa so rekli, da v jeseni zvišanih mezd ne morejo dalje plačevati ter so ob enem znižali mezde. Kakor smo povedali, so se delavci obrnili na vlado, da bi ona prispevala rudokopom 60 milijonov funtov, da bi bili rudokopi vstanu plačevati delavcem stare mezde, vlada je to odklonila in delo počiva od četrta dalje.

Delavstvo ta boj za moč ni sprejelo lahkomišlno. Sedaj pa ko je ta boj izbruhnil, ga bode delavstvo bojevalo z vso močjo. Zveza premogarjev se je obrnila na trozvezo delavcev, kateri je priklopljena, na železničarje, transportne delavce in mornarje. Vojdja zveze narodnih železničarjev Cramp je rekel, da ima izvrševalni odbor narodnih železničarjev utis, da je zadeva jako resna, ker je to najbrž začetek poskusa znižati delavske mezde. Harry Gogling od Zveze transportnih delavcev je rekel, da je mnenje transportnih delavcev, da ta zadeva ne briga samo premogarje temveč vso delavstvo. Železničarji in transportni delavci bodo imeli ta teden veliko zborovanje na katerem bodo razmotrivali o skupnem nastopu vsega delavstva.

Vlada je naznanila podjetnikom, da ker premogovna produkcija ni več pod vladno kontrolo, ne more ničesar ukreniti, kakor varovati življenje in posest. Kljub temu pa je razglasila po celi državi izjemno stanje in prepovedala izvoz premoga in koksa.

Kaj bode prinesel ta velikanski boj v socijalnem in gospodarskem oziru se danes ne more niti slutiti. V angleških premogokopih dela poldrugi milijon delavcev. Ako se bodo pridružili premogarijem železničarji, transportni delavci in mornarji, tedaj bode ta velikanska armada pač v stanju, da ustavi gospodarsko življenje v Angliji. Pred dvema leti so zahtevali angleški delavci socijalizacijo premogokopov. Zviti Lloyd George pa je zadovoljil tedaj delavce s komisijo, ki bi naj socijalizacijo študirala. Dobro zamišljen načrt socijalizacije pa je potem zavrgel.

Tako pretresa ravno premogovno industrijo, temeljno industrijo Angleške, socijalni nemir, ki tako dolgo ne bode ponehal, da bodo premogokopi

last družbe in da delavci ne bodo zagospodovali nad premogovno industrijo.

Jesenice. V nedeljo se je vršil na prostoru pred kolodvorom shod NSS. Shod je otvoril tov. Lenčak, poročal pa je tov. Tavčar iz Ljubljane. Izvajanja tov. Tavčarja so odobrvali tudi navzoči socijaldemokrati in komunisti, pač dokaz, da hoče delavstvo resnega dela, ker je sito večnega zanosvođenja socijaldemokratičnih in komunističnih demagogov. Shoda se je udeležilo nad 600 delavcev. Naša ideja prodira in ni več daleč čas ko bode slovensko delavstvo do zadnega pripadalo NSS.

Mojstrana. V nedeljo popoldan se je vršil pri nas pod vodstvom tov. Rabiča shod NSS, ki je prav dobro uspel.

Uspeh naše organizacije v Litiji. Preteklo soboto je Nar. soc. Zveza pri pogajanjih, ki jih je vodil poslanec tov. Brandner z ravnateljstvom litijske predilnice, dosegla 35 odstotno povišanje na osnovne plače in na sedanjem draginjske doklade, kakor tudi nabavne prispevke, ki se bodo izplačevali četrtletno in sicer za delavce, ki so pri podjetju zaposleni pol leta v iznosu 1 ted. temeljne plače, za one pa, ki so zaposleni 1 leto, v iznosu 14 dnevne temeljne plače. Razen tega so se dosegle še nekatere druge ugodnosti. V bodoče se bodo plače regulirale na podlagi stanja cen najvažnejših življenjskih potrebščin.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Ribnici se je vršil dne 20. t. m. Izvolil se je sledeči odbor: Načelnik Ivan Hovar, tajnik Lovšin, blagajnik Češarek Anton; odborniki: Campa Ivan, Kranjc in Pugelj; namestniki: Češarek Fran, Perovšek Matija.

St. Jurij ob južni železnici. Tudi naša kraj. organizacija se je začela gibanj. V soboto zvečer smo imeli zaupniški sestanek, ki se ga je udeležil tudi poslanec tov. Brandner na katerem smo razpravljali o taktiki naše stranke pri občinskih volitvah in storili potrebne ukrepe. V nedeljo po maši pa se je vršil pod predsedstvom tov. Čretnika javni shod, ki je bil dobro obiskan. Poslanec tov. Brandner nam je podal jasno sliko o sedanji politični situaciji ter utemeljil stališče naše stranke. K besedi se je oglasil zastopnik Samostojne kmetijske stranke, katera je kakor znano, šla z Muslimani v radikalno - demokratsko vladno. Tov. Dobovišek in Brandner sta mu dala primeren odgovor, s katerim so se zborovalci popolnoma strinjali. Na shodu, ki je lepo uspel, je bilo opaziti, da osobito mali kmetje in obrtniki niso zadovoljni s taktiko Samostojne kmetijske stranke. Opažati je bilo veliko zanimanje za Narodno socijalistično stranko, ki je po svojem programu zastopnica malega človeka. Ko je shod končal se je vršil občni zbor naše kraj. organizacije, na katerem je bil po končanem predsedniškem in blagajniškem poročilu izvoljen za predsednika tov. Čretnik.

Tovariš, si li dobil „Novi Pravi“ vsaj enega naročnika, ako ne, potrdi se. Vedi, da je „Nova Pravda“ edini list, ki zaslopa interese slovenskega delavskega ljudstva.

Častna dolžnost krajevnih organizacij je, da skrbijo, da je v njihovem področju vsak pošten in pravičen Slovenec naročen na „Novo Pravdo“.

Narodno gospodarstvo.

Ljubljana, 7. aprila 1921.

Naš finančni minister dr. Kumandi je povedal, da je denarno stanje naše države skrajno slabo. To smo mi vedeli že davno in finančni minister ni povedal nič novega. Kljub temu smatramo izjavo finančnega ministra kot jako važno izjavo, ker je spoznanje prvi korak k izboljšanju. Ako pove naša najvišja finančna inštanca, da je gospodarstvo države skrajno slabo, potem bi človek s pametnimi možgani pač mislil, da bodo merodajne stranke ukrenile vse mogoče, da bodo to skrajno slabo gospodarstvo zboljšale, ako že ne iz drugega pa vsaj iz tega vzroka, da si pridobijo zaupanje ljudstva in tako obdržijo vladno moč v svojih rokah. Toda kakor vse kaže nimajo naše vladajoče stranke nobenega zanimanja za izboljšanje našega gospodarskega položaja. Naše železnice so na robu propada in naravnost kričijo po pametni uredbi. Človek bi mislil, da bodo napele vladajoče stranke vse sile, da uredijo vsaj to najvažnejšo gospodarsko stroko. Toda pogledimo kako delajo. Na čelo železnic so postavili moža, ki kljub temu, da je bil hud avstrijskanec v Avstriji radi popolne nezmožnosti kot dodeljeni inženir ni mogel napredovati. Sedaj je postal železniški minister prejšnji poljedelski minister. V železniškem ministrstvu je bilo že dalje časa nezasedeno mesto načelnika splošnega odelenja. To je najvažnejše mesto, posebno v dananjem času, ker ima splošno odelenje opraviti z osebnimi zadevami. Na tem mestu sedi kje drugje najboljši administrativni uradnik iz železniške stroke. Pri nas je bil imenovan na to mesto en uradnik iz poljedelskega ministrstva. Ker je postal poljedelski minister minister železnic, je posadil na najvažnejše mesto v železniškem ministrstvu najbrže svojega prijatelja, ki

ga spremlja od ministrstva do ministrstva.

In finančni minister je rekel, da je naš gospodarski položaj skrajno slab. Mi se čudimo, da ni slabši. Ko bi naša zemlja ne bila tako bogata, bi pri tem gospodarstvu, ki jo vodijo naše vladne stranke, demokrati in radikali, že davno vzel hudič državo in nas vse skupaj.

In naša carinska uprava? Tako piše n. pr. „Jugosl. Lloyd“, da za držuje na Rakeku naša carinska uprava že mesec dni vse vagonne namenjene v Italijo, a ravnatoko ne pripušča uvoz iz Italije in vse iz enostavnega vzroka, ker ni dovolj osebja, da bi zacarinilo robo. Med tem ko bi v kakih drugih državah napravili vse mogoče, da bi dobila država večje dohodke, misli naše carinsko ravnateljstvo, da je vseeno, sta li v carinarnici dva uradnika ali jih je dvajset. Naša carinska uprava računa s trenutnim fatalizmom, kar se ne napravi danes, se bode napravilo jutri, ne računa pa, koliko da bi dobila država dohodkov, ko bi bilo dovolj izvežbanih uradnikov. Za koliko milijonov bi bili večji dohodki na carini, ko bi se mogel promet normalno in brez zaprek razvijati. Koliko pa izgubijo zopet železnice, ker se ovira promet in stojijo vagoni neporabljeni. Kako se s takim ravnanjem podražuje vse blago, koliko blaga se pokvari, koliko pokrade in draginja raste in z njo nezadovoljstvo.

Tako gospodarstvo se ne sme trpeti dalje, ali smo resna država v kateri naj vlada red, ali pa naj bo nas res vzel hudič.

Eno pa je gotovo, da imajo vse to na vesti naše vladajoče stranke to so demokrati in radikali. In z mirno vestjo trdimo, da ni večjih škodljivcev naše države, kakor so to vladajoče stranke.

Socijalno in gospodarsko gibanje.

Ljubljana, 6. aprila 1921.

Na Angleškem je izbruhnila velikanska stavka premogarjev. 30. marca 1921 se je vršila v angleškem trgov. ministrstvu seja, kateri so prisostvovali trgovinski minister Sir Robert Horne in izvrševalni odbor premogarjev. Tajnik Zveze premogarjev je zah-

teval, da naj podpre vlada premogovno industrijo, da bode mogla ista premogarije boljše plačati. Nadalje je zahtevala Zveza premogarjev, da naj se ustanovi sklad za dobičke, v katerem naj plačujejo vsa premogovna podjetja, ki delajo dobre dobičke, da se bode moglo tako podpreti ona pre-

Očinske volitve.

Občinske volitve v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj.

Po dolgem obetanju in zavlačevanju se bodo vršile sedaj v Sloveniji vendar enkrat občinske volitve. Najprej se bodo vršile občinske volitve in sicer na 26. aprila 1921 v mestih Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj, po drugih občinah se bodo vršile občinske volitve tekem meseca maja.

Občinske volitve so v prvi vrsti gospodarskega pomena, a kljub temu so napravile naše meščanske stranke, naši liberalci in klerikalci iz občinskih

volitev politikum. Enkrat so zavlačevali občinske volitve klerikalci, drugokrat liberalci. Vsaka stranka je hotela delati občinske volitve, kakor bi bilo to v njeno korist.

Naše gospodarstvo gre rakovo pot, vsi čutimo to na lastni koži. Povsod pomanjkanje, povsod nered. Draginja raste od dne do dne. In kaj delajo naše vladajoče stranke, naši liberalci in klerikalci? Naši liberalci in klerikalci se tepejo noč in dan za moč, katera stranka bo vladala, katera stranka da bo delila darove svojim

pristašem. Naši liberalci in klerikalci so popolnoma pozabili na ljudstvo, ki trpi in ječi. Nikogar ni, ki bi se zmenil za ubogo paro, ki ne ve kaj bo jedla, ki ne zna kam bi položila svojo trudno glavo. Stotine in stotine družin brez stanovanj, tisoče in tisoče delavcev brez dela, to so grozne posledice, ki jih je rodila politika naših liberalcev in klerikalcev. **V mestah pa rastejo banke, se kupiči bogastvo**, o za banke in za bogatine imajo dovolj prostora, eni kakor drugi.

Sedaj se bližajo občinske volitve in v teh dneh se bodo ponižali visoki gospodje do ubogega delavstva, duševnega kakor manualnega in z laskavimi besedami mu bodo govorili in prosili za glasove. Ko bodo dobili glasove, bodo zopet zavijeteli bič in udarjali po vbogih trpinih. Toda ali mora biti ravno tako? Ne, ne mora biti tako, ako mi to sami nočemo. Volilna glasovnica ima tisto moč, ki je vstanu, da zapodi to jaro gospodo tja kamor spada. Kdo vzdržuje naša mesta? Naša mesta vzdržuje slovenski delavec, slovenski uradnik, slovenski mali obrtnik. Tisti pa, ki ta mesta vzdržujejo, tisti morajo imeti tudi moč, da se bode gospodarilo tako, kakor bode to tem stanovom v prid od katerih pridnosti ljudstvo živi. Ali naj imajo besedo in moč tisti, ki ničesar ne delajo, ki živijo od žuljev drugih, ne in stokrat ne.

Težko bodo dali dosedanji gospodarji liberalci in klerikalci moč iz svojih rok. Slepili bodo volilce z vsemi mogočimi stvarmi, žalibog jim pojdejo mnogi na limance, nekateri morabit iz nevednosti, drugi zopet bodo pričakovali iz bogatih fondov, s katerimi bodo razpolagali naši liberalci in klerikalci, kake ugodnosti. Prepričani pa smo, da bode izdajic, ki bi prodajale glasove meščanskim strankam prav malo ter da bode ogromna večina poštenega slovenskega uradništva, delavstva in obrtništva volila kandidate, ki jih je postavila **edina neomadeževana stranka, to je narodno-socialistična stranka.**

Občinske volitve v Ljubljani.

Volitve se vršijo v torek, dne 26. aprila t. l. od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne. V občinski odbor bo voljenih 48 odbornikov in 48 namestnikov.

- I. Šolski okraj — v Mestnem domu.
- II. Šentjakobski okraj od črke A do N v šentjakobski šoli, na desni;
- III. Šentjakobski okraj od črke O do Z — v šentjakobski šoli, na desni;
- IV. Krakovo in Trnovo — v šoli na Cojzovem grabnu;
- V. Dvorski okraj, zapadni del in sicer od trnovskega volišča vzhodno do črte: Dvorni trg; Vegova, Hilšerjeva in Simon Gregorčičeva ulica — v državni obrtni šoli;
- VI. Dvorski okraj, vzhodni del in sicer od prej navedene črte do Prešernove ulice in Aleksandrove ceste — v državni realki;
- VII. Kolizejski okraj z Dunajsko cesto in Janez Trdinovo ulico — v I. državni gimnaziji;
- VIII. Kolodvorski okraj, zapadni del do Resljeve ceste — v justični palači (sodna dvorana št. 79, I. nadstropje);
- IX. Kolodvorski okraj, vzhodni del od Resljeve do Ahacljeve ceste, in sicer od črke A do L — na ženskem učiteljskišču;
- X. Kolodvorski okraj, vzhodni del od Resljeve do Ahacljeve ceste in sicer od črke M do Z — v šoli na Ledini;
- XI. Vodmatski okraj z Ahacljevo in Sv. Martina cesto — v mestni ubožnici v Japljevi ulici;
- XII. Predkraji, in sicer Ilovica, Črna vas, Havptmanca, Izanska cesta, Dolenjska cesta in Hradeckega vas — na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti;
- XIII. Spodnja Šiška, in sicer od črke A do L — v šišenski deški ljudski šoli, na desni;
- XIV. Spodnja Šiška, in sicer od črke M do Z — v šišenski deklški šoli, na levi.

Občinski odborniki in namestniki se volijo po obveznih kandidatnih listah.

Kandidatna lista nar. soc. stranke za mesto Ljubljana.

Nar. soc. stranka je za mesto Ljubljana postavila na svojo kandidatno listo sledeča imena:

Odborniki: Dr. Jamar Tone, zdravnik; Urbančič Karol, poštni višji oficijal; Malgaj Tone, pleskar; Tavčar Ivan, uradnik; Rupnik Fran, žel. strojevodja; Pesek Anton, tiskarnar in posestnik; Babnik Jakob, vodovodni inštalater; Ambrožič Josip, mestni učitelj; Zorko Karol, uradni sluga; Jug Riko, bančni uradnik; Skof Fran, železniški revident; dr. Peterlin Viktor, profesor; Verčnik Lovro, plačilni natak; Pip Uroš, knjigovodja; Podbevšek Ferdo, kovač; Velepčič Rudolf, škontist; Poženel Valentin, progovni mojster; Sadar Valentin, mestni učitelj; Tomazič Ivan, uradnik; Mencin Josip, inštalater; Zupančič Maks, uradnik; Koprivec Ivan, skladiščnik; Salehar Franc, poštni oficijal; Čebin Dominik, tiskarnar; Sever Hrabroslav, uradnik; Korošec Blaž, železn. strojevodnik; Verbič Ivo, uradnik; Porenta Peter, delavec; Medved Ivan, sodar; Pečnikar Fran, postrešček; Pust Ludovik, mesarski pomočnik; Ilesič Oroslav, želez. uradnik; Gregorič Edvard, sodni sluga; Zagar Fran, železniški strugar; Buh Mihael, delovodja; Rakovec Ivan, poš. uradnik; Gale Franc, mestni učitelj; Jermolj Josip, progovni mojster; Bezeljak Anton, skladiščni delavec; Schubert Leon, žel. strokovnik; Stopar Davorin, zasebni uradnik; Podpac Rudolf, žel. post. odpravnik; Jakič Aleš, zavar. uradnik; Bezljaj Anton, posestnik; Mikec Fran, plačilni natak; Jančigaj Valentin, uradnik; Vran Anton, železničar; Fakin Zorko, politični tajnik in urednik.

Te može so izbrali volilci sami. reči moramo, da so volilci dobro izbrali. Zgoraj navedeni kandidati nam jamčijo, da bodo spravili zavoženo gospodarsko politiko mesta Ljubljane v red.

V Mariboru

je nosilec liste nar. soc. stranke višji rev. južne železnice Franc Jarh.

V Celju

je nositelj liste nar. soc. stranke tov. Karol Zabkar, skladiščnik na celjskem kolodvoru.

V Ptuj

je nosilec liste nar. soc. stranke učitelj Vinko Šerona.

Volilni sklad.

Priprave za občinske volitve so v polnem teku. Od izida občinskih volitev bo odvisno, kdo bode zagospodaril z našim imetjem. Žalibog, da je še toliko zaslepljenih ljudi, da je potrebno velikansko delo, da se jim odpre oči, da vidijo kaj njim koristi in kaj jim škoduje.

Nasprotniki bodo napeli vse sile, da bodo zasleplili nezavedne ljudi še bolj. Za to čedno delo imajo nasprotniki na razpolago ogromne svote denarja. Mi pa, ki se bojujemo za pravico nimamo ničesar, kakor dobro voljo in čiste roke. Da odpremo oči nezavednim trpinom, je pa nujno potrebno, da prirejamo shode in da izdajamo lepake in letake in to vse stane veliko denarja. Na koga se naj obrnemo, da dobimo za to potrebna sredstva? Obrnemo se na te zavedno slovensko delavno ljudstvo, da nam pomagaš pri našem svetem boju, kajti le ti zavedno ljudstvo veš, kaj je enakopravnost, kaj je pravica. Ako darujejo banke, bogataši in verižniki milijone in milijone samo radi tega, da vzdržijo krivico, je pač tvoja dolžnost pošteno in zavedno slovensko delavno ljudstvo, da daruješ po svojih razmerah, da bomo mogli izvajati enakopravnost in pravico celemu slovenskemu ljudstvu. Brez žrtev ni zmage. In zmagali bomo, ker hočemo zmagati, ker pa hočemo zmagati, moramo žrtvovati.

Vsak najmanjši dar bode nam pomagal, da dosežemo za naše ljudstvo to, kar mu gre.

Glavno zborovanje NSS

Govor dr. Rybara na zboru zaupnikov NSS.

Nadaljevanje.

Posebno neodpušljivo je bilo to počenjanje pri Slovencih, kjer se je že koncem prve polovice leta 1919 izdala parola, da se lahko začne najhujši strankarski boj, vkljub temu, da so Lah stali pred vratmi bele Ljubljane in da so s svojimi intrigami proti nam hujskali Avstrijce, Madžare, Bolgare, Albance in črnogorske odmetnike. Obnašanje naših politikov je izviralo iz strankarske zaslepljenosti iz nepoznanja temnih odnošajev med zunanjo in notranjo politiko.

Naši bratje iz slobodne kraljevine Srbije so sicer že prej imeli priložnost baviti se z zunanjo politiko in marsikateri njihovi vladarji in državniki so tudi pokazali v tem oziru izvenredno spretnost. Pomisliti treba, da ni zadostovalo le junaštvo, v katerem so se Srbi ob vsaki priložnosti odlikovali, temveč da je bilo treba tudi posebne diplomatske prebrisanosti, da se je mogla mala Srbija, zagvozdena med taki dve veliki cesarstvi, kakor sta bili a. o. monarhija in Turčija, ne samo ohraniti, ampak tudi povečati in vedno bolj osamosvojiti. Ob vsem občudovanju pa vendar ne smemo prezreti, da je bil v srbski zunanji politiki en moment, ki je srbskim diplomatom olajševal njihovo nalogo. To je bilo pokroviteljstvo vel. Rusije. Pod Milanom je nekaj časa igrala ulogo poproviteljice a. o. monarhija. V enem in drugem slučaju pa je mogla srbska diplomacija računati na izdatno zaslombo, ki ji je dajala čut precejšnje

varnosti. Na jasen način se je to pokazalo ob priložnosti avstrijskega ultimata. S polomom carske Rusije je sicer ta zasloba odpadla; no srbski državniki, vajeni vedno stati pod roko zaščitnice ene velevlasti, so upali, da prevzame to vlogo francoska republika. Kakor so bivši a. o. Jugoslovanci verovali v Wilsona, tako so Srbi računali na svoje „velike zaveznike“. Zato pogrešamo tudi pri njih prav razumevanje za resnost onega velevažnega momenta. To se je pokazalo že pri sestavi same delegacije.

Dočim so bile druge države zastopane po svojih vodilnih državnikih, ministrskih predsednikih in ministrih za zunanje stvari, ki so na tak način združevali v svojih rokah vso državno moč in mogli spraviti zunanjo in notranjo politiko v potrebni sklad, je stal na čelu naše delegacije mož sicer velikega ugleda, ki je bil pa neposredno pred tem odstavljen od ministrskega predsedništva, a minister za zunanje stvari je imel le ime brez vsakega najmanjšega vpliva na poslovanje svojega ministrstva. Sploh je značilno za naše razmere in za podcenjevanje važnosti zunanje politike, da naša nova država pravzaprav ni še imela ministra za zunanje stvari, kajti dr. Trumbič je bil de facto le delegat na mirovni konferenci in se ni nikdar bavil z drugimi vprašanji svojega resorta; sedanjí minister za zunanje stvari pa je ministrski predsednik, ki kot tak nima časa, da bi se resneje bavil z zunanjo politiko.

(Dalje prihodnjič.)

Razširjajte „Novo Pravdo“.

Listnica uredništva.

Prosimo vse gg. dopisnike, da nam pošiljajo dopise vsaj do torka, da jih bode mogoče natisniti v tedenski številki. Dalje prosimo gg. dopisnike, da se kolikor mogoče izogibajo osebnih napadov; naš list je glasilo resne in poštene politične stranke in mora zastopati splošne interese slovenskega duševnega in manualnega proletarijata. Nam mora biti pred očmi le obči blagor vseh naših ljudi. List mora postati zrcalo našega mišljenja, ker pa je naše mišljenje čisto gotovo pravično in pošteno, mora tako biti tudi naše glasilo. Zmagali bomo le s poštenostjo in resnim delom. Slovenska žurnalistika je zastrupljena po osebni mržnji in po osebnih napadih. Mi pa nočemo slediti drugim listom, mi smatramo žurnalistiko za nekaj vzvišeneega. Prosimo gg. dopisnike, da bi nas

pri tem delu izdatno podpirali, ker vsi skupaj bomo gotovo dosegli, da bode naše glasilo postalo najboljšje med najboljšimi. Korist od tega bo imel cel narod, ker ga bomo dvignili na višjo kulturno stopnjo, da bode mogel sam presojati kaj je prav in kaj ni prav, ter da ne bode nasedal vsakemu pritepenemu demagogu.

Hrastnik: Dopis, ki ste ga nam poslali, ne moremo priobčiti, ker ste ga poslali tudi „Jutru“, ki ga je natisnilo 6. aprila. Drugi dopis je pa tako osebni, da ga natisnemo samo, ako prevzamete, če pride stvar pred sodnijo vso odgovornost in nam to pred pričami izjavite.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.

Odgovorni urednik: H. Sever.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Vajenca

sprejme za pleskarsko obrt

Tone Malgaj

Kolodvorska ulica št. 6.

Plača po dogovoru. 22-7

Razširjajte in naročajte „Novo Pravdo“

Ženitev.

Mlada tukajšna vdova, krasne zunanosti, izvrstna gospodinja, jako uporabna in pri tem polna idealov, se hoče omožiti z mladeničem, da ga osreči. — Išče se samo umna glava, smisel za okusno obleko in elegantno obuvalo, šiščeno z „Erdal“ om pravim terpentinovim čistilom za čevlje.

Franc Brumat

Ljubljana

6-10

Vsakovrstna manufaktur

Mestni trg

št. 25, I. n.

Kdor hoče imeti res s pravimi predvojnimi barvami prepleskano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj

13-12 pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

Pnevmatike

za avto in kolesa v vseh demizijah, gumijeve predmete, vsakovrstne žice za električno napeljavo, elektrotehnični material in vsakovrstne potreščine priporoča po najnižjih cenah 11-13

M. KUŠTRIN

Ljubljana

Dunajska cesta št. 20

Telefon št. 470.

Podružnica: Maribor

Jurčičeva ulica št. 9.

